

Binnen de vaste commissie voor Financiën hebben enkele fracties de behoefte om over de brief van de staatssecretaris van Financiën, van 21 december 2011, met zijn reactie op het invullen van Duitse belastingformulieren, enkele vragen en opmerkingen voor te leggen.

De voorzitter van de commissie,
Aptroot

De adjunct-griffier van de commissie,
Giezen

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de brief inzake het invullen van Duitse belastingformulieren en bedanken de staatssecretaris voor de nadere informatie.

De leden van de VVD-fractie hebben begrip voor de hinder die grensarbeiders ondervinden bij belastingheffing door verschillende belastingdiensten. Belastingheffing dient voor eenieder op een transparante en begrijpelijke wijze plaats te vinden. Voor deze leden dienen de reeds gemaakte afspraken over belastingheffing in het belastingverdrag tussen Nederland en Duitsland daarbij leidend te zijn, zoals de staatssecretaris in zijn correspondentie aangeeft. Wel vragen de leden van de VVD-fractie of desbetreffende casus onderdeel is van een bredere problematiek. Zijn er bijvoorbeeld problemen bekend met dubbele belastingheffing van grensarbeiders in andere grensregio's? Acht de staatssecretaris het voldoende duidelijke voor personen die dergelijke problematiek ondervinden waar, of bij welk loket, zij terecht kunnen met hun vragen? Ziet de staatssecretaris hierbij mogelijke verbeteringen zodat de belastingheffing ook voor desbetreffende personen op een transparante en begrijpelijke wijze kan plaatsvinden?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdA

De leden van de fractie van de PvdA hebben kennisgenomen van de reactie van de staatssecretaris inzake het invullen van de Duitse belastingformulieren. Deze leden hebben enkele opmerkingen en vragen. De staatssecretaris acht het mogelijk dat er, ondanks de recente mogelijkheid tot belastingvrijstelling, toch belasting is geheven door de Duitse Belastingdienst. In augustus 2010 kregen Nederlandse pensioengerechtigden immers al belastingformulieren van Duitse instanties, maar pas vanaf 1 januari 2011 is in deze formulieren expliciet aangegeven dat er een belastingvrijstelling voor pensioenen van voormalige dwangarbeiders geldt. Er zouden dus Nederlanders kunnen zijn die onterecht belasting hebben afgedragen. Heeft de staatssecretaris in beeld om hoeveel mensen dit gaat? Om welke bedragen per pensioengerechtigde gaat dit?

De leden van de PvdA-fractie begrijpen dat op 13 december 2011 de belastingvrijstelling van pensioenen aan voormalige dwangarbeiders in de Duitse Staatscourant is gepubliceerd. Klopt het dat alle Nederlanders met Duitse pensioenuitkeringen, omdat zij in de Tweede Wereldoorlog hebben gewerkt in Duitsland, nu met terugwerkende kracht volledig worden vrijgesteld van belastingheffing vanuit Duitsland? Maar al sinds 1 januari 2005 worden Duitse sociale verzekeringspensioenen voor de Duitse fiscale wetgeving als belastbaar inkomen aangemerkt. Krijgen Nederlanders die naheffingen aan Duitsland hebben betaald over de periode 2005-heden al dit geld terug? Moeten deze Nederlanders hier zelf actie toe ondernemen? Welke instantie ziet op deze terugbetaling toe? Hoe wordt de doelgroep over de nieuwe Duitse wetgeving geïnformeerd?

De staatssecretaris schrijft in antwoord op Kamervragen dat het overleg tussen de bevoegde autoriteiten van Nederland en Duitsland tot een oplossing heeft geleid. Bestaande dubbele belastingheffing wordt weggenomen en de voor de toekomst dubbele belastingheffing in de relatie tot Duitsland kan worden voorkomen. Dit is echter het enige wat over de nieuwe afspraken in de brief wordt vermeld. De leden van de PvdA-fractie zouden graag meer informatie krijgen. Wat is de precieze inhoud van de nieuwe oplossing die tussen de Nederlandse en Duitse

autoriteiten is afgesproken? Hoe beoordeelt de staatssecretaris deze nieuwe oplossing? Wat zijn de voor- en de nadelen? Gaat de nieuwe oplossing ook in op de dubbele heffingen waar grensarbeiders mee geconfronteerd worden? Hoe wil de staatssecretaris de problemen die grensarbeiders tegenkomen oplossen?

De leden van de PvdA-fractie lezen dat België als woonstaat enkel belastingaanslagen mag opleggen over ABP-pensioenen die in Nederland zijn opgebouwd in een privaatrechtelijke dienstbetrekking. De belasting die de Nederlandse Belastingdienst heeft ingehouden wordt alsnog verrekend en teruggegeven. Om welke bedragen gaat dit? Welk deel van de ABP-pensioenen kwalificeert als privaatrechtelijk en welk deel als publiekrechtelijk? Welke budgettaire derving is hier mee gemoeid? Ziet de staatssecretaris mogelijkheden om «private» ABP-pensioenen alsnog als overheidspensioen te kwalificeren?

De staatssecretaris spreekt de intentie uit in het belastingverdrag met België te verduidelijken dat voor de kwalificatie als overheidspensioen beslissend is dat het pensioen in overheidsdienst is opgebouwd en het er dus niet om gaat wat voor (soort) instantie de pensioenuitkeringen uitvoert. Dit is tot op heden dus nog niet gebeurd? Wat zijn de gevolgen hiervan? Wil de staatssecretaris dit ook verduidelijken in belastingverdragen met andere landen, om discussies zoals die met Duitsland te voorkomen? De leden van de PvdA-fractie vragen welke eisen voortvloeien uit de definitie «pensioenopbouw in overheidsdienst». Kan de staatssecretaris een overzicht geven van welke beroepen wel meetellen als overheidsdienst en welke niet? Is de Belgische regering het eens met deze lijst van beroepen, of is dit nog onderwerp van discussie?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PVV

De leden van de fractie van de PVV hebben met belangstelling kennisgenomen van de reactie van de staatssecretaris. Deze leden willen bij deze graag hun betrokkenheid tonen bij de helaas zo vele schrijnende verhalen die hun hebben bereikt. Het zou deze leden er veel aan gelegen zijn om dit leed effectief te bestrijden.

Een Europa zonder grenzen, maar pas op als het om belastingen gaat, dan is Europa grenzeloos in haar bureaucratie. Onder het verdrag tussen Nederland en Duitsland worden pensioenen in principe in het woonland belast, maar in het bronland bij pensioenen die:

1. afkomstig zijn uit dienstverbanden bij publiekrechtelijke rechtspersonen;
2. krachtens een sociale verzekeringswet worden betaald;
3. worden betaald als schadevergoedingen als gevolg van oorlogshandelingen of politieke vervolging.

Klopt de bovenstaande samenvatting?

Klopt het dat alle pensioenen die door Duitsland betaald worden aan dwangarbeiders, die in Duitsland werkzaam waren, onder de heffingsmacht vallen van de Duitse fiscus maar dat er op grond van Duits nationaal recht een belastingvrijstelling geldt voor die pensioenen? Klopt het dat pensioenen waarvoor Duitsland heffingsrecht heeft ook voor de Nederlandse inkomstenbelasting moeten worden opgegeven en dat Nederland ook inkomstenbelasting over die pensioenen heft, maar dat er dan weer een deel van die Nederlandse belasting wordt vrijgesteld omdat er al Duitse belasting is voldaan? Is de staatssecretaris het met de leden van de fractie van de PVV eens dat een dergelijke grenzeloos Europa een drama is voor belanghebbenden? Is de staatssecretaris het met de leden van de fractie van de PVV eens dat de wijze waarop deze problematiek

afgehandeld wordt meer aan de jaren van voor 1980 doet denken dan aan de jaren van na 2010?

Klopt het Bureau Duitse Zaken bij de Sociale Verzekeringsbank is opgeheven omdat de betaling van de Duitse pensioenen rechtstreeks plaatsvindt aan de pensioengerechtigden via de Duitse organisatie Rentenversicherung? Is de staatssecretaris het met de leden van de fractie van de PVV eens dat hij internationale roem zou kunnen verwerven met een voorstel om te komen tot een gezamenlijk Nederlands-Duits Administratie-Verrekenkantoor voor pensioenaangelegenheden, waarbij de kennis van beide landen wordt gecombineerd en dergelijke pensioenaangelegenheden snel tot een oplossing kunnen worden gebracht? Is het een idee om een dergelijk gezamenlijk kantoor ook in stellen voor de Belgische-Nederlandse grenspensioenproblematiek? Acht de staatssecretaris dergelijke Administratie-Verrekenkantoren voor pensioenaangelegenheden niet een goede investering in het licht van de toenemende mobiliteit in het kader van het vrije verkeer van personen binnen Europa?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de CDA-fractie willen in dit schriftelijk overleg graag een aantal punten aan de orde stellen: de belastingheffing over smartengeld voor slachtoffers van vervolging tijdens de Tweede Wereldoorlog, het overleg met Duitsland over de ABP-pensioenen, knelpunten die grensarbeiders ervaren de belastinggevolgen van het werkloos raken van een grensarbeider en de informatie voor grensarbeiders over belastingheffing

Joodse smartengelduitkeringen

De leden van de CDA-fractie willen graag een aantal vragen stellen over de belastingheffing over de smartengelden die worden uitbetaald aan slachtoffers van vervolging tijdens de Tweede Wereldoorlog. Het betreft hier de smartengelden, die een uitvloeisel zijn van onderhandelingen tussen de Duitse overheid en de Claims Conference. Deze worden uitgekeerd aan vervolgingslachtoffers (niet hun nabestaanden), zijn beperkt in omvang en kennen zowel een vermogenstoets als een inkomenstoets. In de overeenkomst is vastgelegd dat de uitbetaling smartengeld is en dat het periodiek wordt uitbetaald, zo lang de persoon in kwestie in leven is.

Kan de staatssecretaris bevestigen dat deze smartengelden niet in de heffing van inkomstenbelasting betrokken worden, maar wel onderworpen zijn aan de heffing van premies volksverzekeringen en wel meetellen bij de bepaling van het toetsingsinkomen voor de inkomensafhankelijke toeslagen? Klopt het dat er in dit geval geen bron van inkomen is waarbij aangeknoopt kan worden? Zo nee, wat is dan de bron van inkomen? Kan de staatssecretaris toelichten waarom deze smartengelden niet belast zijn voor de inkomstenbelasting, maar wel voor de premies volksverzekeringen?

Is de staatssecretaris bereid om met de Duitse Minister van Financiën te overleggen over de belastingheffing over deze smartengelden?

Uitkomst overleg Nederland-Duitsland over heffingsrecht ABP-pensioenen

De leden van de CDA-fractie zijn erg blij dat er een goede uitkomst is inzake het overleg tussen Nederland en Duitsland over het heffingsrecht over de ABP-pensioenen van naar Duitsland geëmigreerden. De oplossing is door de staatssecretaris tijdens het algemeen overleg Fiscaal Verdrags-

beleid van 1 februari 2012 omschreven als: «Duitsland treedt terug». Geldt deze oplossing voor alle Bundesländer?

Kan de staatssecretaris nader toelichten op welke wijze Duitsland terugtreedt in de heffing? Wat betekent dit concreet voor de ABP-gepensioneerden in Duitsland? Welke procedures gelden hierbij? Worden de belastingplichtigen die het betreft op de hoogte gesteld of moeten ze zelf actie ondernemen om de Duitse aanslag ingetrokken te krijgen? Hoe krijgen belastingplichtigen het reeds betaalde Duitse belastingbedrag terug? Kan de staatssecretaris nogmaals precies omschrijven welke oplossing met welke verdragslanden gehanteerd wordt voor de ABP-pensioenen?

Knelpunten grensarbeiders Duitsland

Nederlandse inwoners die in Duitsland gewerkt hebben en inmiddels met pensioen zijn, krijgen een Duitse sociale uitkering (Deutsche Rente), bijvoorbeeld in verband met ouderdom. Duitsland mag over de uitkering belasting heffen, maar Nederland mag over de uitkering AWBZ- en ZVW-premies heffen. Dit is een van de voorbeelden waarbij grensarbeiders hun Nederlandse definitieve belastingaanslag nodig hebben om hun dubbel betaalde belasting terug te kunnen krijgen. Vanaf het moment dat de Nederlandse belasting betaald is tot het moment dat de Nederlandse definitieve aanslag ontvangen is, hebben deze belastingplichtigen met een dubbele belastinglast te maken. De leden van de CDA-fractie krijgen signalen van voormalig grensarbeiders die nog wachten op de definitieve aanslag over 2007 of 2008. Wat kan de staatssecretaris doen om te voorkomen dat grensarbeiders in deze situatie zo lang moeten wachten op hun definitieve belastingaanslag in Nederland? Deelt de staatssecretaris de mening van de leden van de CDA-fractie dat het in het geval van deze voormalige grensarbeiders extra pijnlijk is als zij lang op hun definitieve aanslag moeten wachten? Klopt het dat het sinds kort mogelijk is om een Duitsland een voorlopige teruggaaf van deze teveel betaalde belasting aan te vragen? Klopt het dat de Belastingdienst voorheen zelf, en niet via de belastingplichtige, een bericht over de definitief in Nederland betaalde belasting aan de Duitse belastingdienst stuurde?

Klopt het dat de tegemoetkoming in de premiekosten voor de Nederlandse AWBZ en ZVW die door Duitsland betaald wordt, vervolgens weer in Nederland belast wordt in het jaar van ontvangst? Kan de staatssecretaris nader toelichten waarom dit zo is?

Knelpunten grensarbeiders met werkloosheidsuitkering

De leden van de CDA-fractie hebben daarnaast ook vragen over de situatie dat een grensarbeider in het buitenland woont en in Nederland werkt.

Nu sinds de nieuwe Europese Verordening 883/2004 het arrest Miethe volgens het UWV niet meer van toepassing is, wordt bij werkloosheid de uitkering niet door het werkland betaald en belast, maar door het woonland. Kan de staatssecretaris uitleggen waarom dit gewijzigd is? Is het niet logischer dat een uitkering die zo nauw verbonden is met de voormalige arbeid, belast wordt in het werkland? Deze arbeiders hebben toch ook (jarenlang) premies in het werkland betaald? Hoe verhoudt dit zich met het oordeel van de Europese Commissie dat het aan de nationale autoriteiten is of het arrest Miethe van toepassing is in het concrete geval, en deze afweging dus van geval tot geval kan verschillen? Hoe werkt de keuzeregeling van artikel 2.5 van de Wet inkomstenbelasting 2001 uit in het geval een dergelijke grensarbeider een werkloosheidsuit-

kering krijgt? Betekent dit dat de inhaal- en teruggloegeregeling van toepassing wordt? Hoe werkt dit bijvoorbeeld uit in het jaar dat de grensarbeider werkloos wordt? Acht de staatssecretaris het rechtvaardig dat deze grensarbeider in het jaar dat hij werkloos wordt feitelijk met (meer dan) dubbele belasting te maken krijgt, omdat de uitkering in het woonland belast wordt, maar in het voormalige werkland, namelijk Nederland, alle voordelen die de belastingplichtige de afgelopen acht jaar heeft ontvangen, worden teruggenomen?

Informatie voor grensarbeiders over belastingheffing

Voor alle bovengenoemde groepen blijkt het buitengewoon moeilijk om aan goede informatie te komen. De belastingtelefoon is geen optie, omdat de vragen te specifiek zijn. Vaak krijgen deze belastingplichtigen geen contact met iemand die hun vragen kan beantwoorden en in sommige gevallen krijgen zij zelfs onjuiste antwoorden. Bij welk loket kunnen deze betrokkenen met hun zeer specifieke vragen terecht?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de staatssecretaris over het invullen van Duitse belastingformulieren en de antwoorden op de schriftelijke vragen omtrent Duitse grensarbeidersproblematiek.

Kan de staatssecretaris een overzicht geven welke problemen voor grensarbeiders, zowel met Duitsland als met België, spelen? Welke acties zijn ondernomen om deze problemen op te lossen? Kan de staatssecretaris bijvoorbeeld aangeven hoe het staat met de gevolgen van het niet meer van toepassing zijn van het arrest Miethe per 1 januari 2010? Waarom wordt de motie Weekers¹ niet uitgevoerd waarin wordt gesteld de Kamer jaarlijks te rapporteren over de grensarbeidersproblematiek?

¹ Kamerstukken II 2009/10, 26 834, nr. 26.